

Majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalvelualan- ennakointiryhmän aloite opetus- ja kulttuuriministeriölle

Osaamisen ennakointifoorumin majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalvelualan- ennakointiryhmän tavoitteena on tehdä aloitteita ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi. Ennakointiryhmä päätti kokouksessaan 15.5.2018 tehdä tänä vuonna aloitteen opetus- ja kulttuuriministeriölle vieraskielisen (lähinnä englanninkielisen) ammatillisen koulutuksen järjestämislupien lisäämiseksi matkailu-, majoitus- ja ravitsemisalalla eri tutkintoihin.

Koulutuksen järjestäjien tulee hakea lupaa vieraskielisen ammatillisen koulutuksen järjestämiseen opetus- ja kulttuuriministeriöltä ja koska järjestämislupien laajuutta tarkastellaan syksyisin, ennakointiryhmä päätti selvittää tarvetta vieraskielisen ammatillisen koulutuksen järjestämislupien myöntämiseen sekä vieraskielisen työvoiman tarvetta Suomessa ja eri matkailualueilla.

Vieraskielisen ammatillisen koulutuksen järjestämislupien myöntämisen prosessi

Vuoden 2017 syksyllä ammatillisen koulutuksen järjestäjät hakivat opetus- ja kulttuuriministeriöltä uuden reformilainsäädännön mukaista ammatillisen koulutuksen järjestämislupaa. Moni koulutuksen järjestäjä haki toimilupansa laajentamista koskemaan vieraskielisen ammatillisen koulutuksen tehtävää, mutta sai vastaukseksi, ettei kyseisellä toimialalla ja -alueella nähdä tarvetta vieraskielisen koulutuksen käynnistämiseksi.

Erityisesti matkailun ja ravintola-alan toimiala ovat korostetun kansainvälisiä toimialoja. Monilla näiden toimialojen yrityksillä työ- ja konserni-kieli on muu kuin suomen kieli.

Okm:n toimilupapäätökset syksyllä 2017 jättivät ammatillisen koulutuksen järjestäjille, toimialojen yrityksille sekä hakeutuville opiskelijoille epäselvän kuvan siitä, miten suomalainen koulutusjärjestelmä reagoi globalisaation mukanaan tuomaan kansainvälistymisen kehitykseen. Kysymys koskee erityisen merkittävästi tiettyjä toimialoja sekä tiettyjä maantieteellisiä alueita Suomessa. Monien kuntien ja kaupunkien strategioihin on sisällytetty vahvojakin kansainvälistymistä tukevia tavoiteohjelmia, joiden tukemiseen koulutuksen järjestäjät eivät koe pystyvänsä vaikuttamaan.

Perusteluja vieraskielisen ammatillisen koulutuksen järjestämislupien lisäämiselle

Matkailu-, majoitus- ja ravitsemisalalla työvoiman tarve lisääntyy ja ala entisestään kansainvälistyy tämän hetkiseen tilanteeseen verrattuna matkailijamäärien kasvaessa. Ulkomaisten matkailijoiden määrä on kaksinkertaistunut 2000-luvulla. Ulkomaiset yöpymiset kasvoivat **16,8 %** ja kotimaiset **4,1 %** edellisvuoteen verrattuna (2017) (MaRa ry ja Tilastokeskus).

Mara- alan yhtenä keskeisimpänä haasteena on ollut ulkomaalaistaustaisten ammattilaisten saaminen alalle. Matkailu- ja ravitsemisalalla osaamistarveraportissa (2012) ja koulutustoimikunnan työskentelyssä (kausina 2011-2013 ja 2014- 2016) on nostettu esille matkailijamäärien kasvaessa henkilökunnan osaamistarpeet erityisesti kulttuuriosaamisesta ja kielitaidosta, jota osaamista ulkomaalaistaustaiset ammattilaiset parantaisivat.

Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry toteutti syyskuussa 2018 kyselyn suppealle määrälle alan yrityksiä tiedustellen: *missä työtehtävissä tai ammattiryhmissä yrityksillä on tarvetta palkata englanninkielisiä ammattitaitoisia työntekijöitä, pystyvätkö he arvioimaan englanninkielisen työvoiman tarpeen määrää, edellyttääkö työllistyminen suomen tai ruotsin kielen taitoa, mikä on yrityksen pääasiallinen toimintakieli ja onko yrityksessä toimipaikkoja, joiden toimintakieli on pääsääntöisesti muu kuin suomi tai ruotsi?*

Varia (Vantaa) on järjestänyt vieraskielistä koulutusta vuodesta 1995 lähtien. Hakijoita on ollut vuosittain n. 300, joista eniten Afrikasta (Ghana, Nigeria, Kamerun, Kenia) ja Aasiasta (Filippiinit, Intia, Nepal, Bangladesh), mutta myös Suomessa asuvia. Vuosittain aloittaa 2 ryhmää eli 44 opiskelijaa. Valmistuneet työllistyvät jo koulutuksen aikana erittäin hyvin. Tällä hetkellä opiskelee n. 80 opiskelijaa (yli 30 kansallisuutta).

Liiketalousopisto Perho (Helsinki) on järjestänyt vieraskielistä koulutusta vuodesta 2006 lähtien. Hakijoita on ollut vuosittain 200-300 mm. Afrikasta, Aasiasta, Euroopasta, Etelä-Amerikasta, mutta osa on jo Suomessa asuvia. Vuosittain aloittaa n. 20-30 opiskelijaa ja he ovat työllistyneet hyvin Suomeen (v. 2017 62,5 %, v. 2018 80 %). Tällä hetkellä opiskelee 51 opiskelijaa.

Matkailualan perustutkintoon on myönnetty järjestämisluvat Ammattiopisto Tredulle Tampereelle ja Stadin ammattiopistolle Helsinkiin.

Tredu (Tampere): on järjestänyt vieraskielistä Hotelli-, ravintola- ja cateringalan perustutkintokoulutusta (vastaanottovirkailija) syksystä 2017 alkaen. Hakijoita on ollut 30, joista puolet ulkomaalaisia ja puolet Suomessa asuvia. Syksyllä 2017 aloitti 18 opiskelijaa, joista 14 edelleen opiskelijana.

Tredu: aloitti vieraskielisen Matkailualan perustutkintokoulutuksen (vastaanottovirkailija) ryhmän syksyllä 2018. Hakijoita oli 55, joista 26 on ulkomaalaista ja 29 Suomessa asuvaa suomalaista hakijaa. Ryhmässä opiskelee 24 opiskelijaa.

Stadin ammattiopisto: aloittaa vieraskielisen matkailualan perustutkintokoulutuksen keväällä 2019.

Majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalvelualan- ennakointiryhmä esittää, että opetus- ja kulttuuriministeriö lisää vieraskielisen (lähinnä englanninkielisen) ammatillisen koulutuksen järjestämislupien määrää matkailu-, majoitus- ja ravitsemisalan eri tutkintoihin.

6.11.2018

Suvi Lahti-Leeve
puheenjohtaja

Merja Lahdenkauppi
sihteeri